

PAUL ȚANICUI este autorul aşa-numitei „reality-book“ *Trăind pe credit*, apărută la Editura Brumar în 2012, al romanului *Quimera* publicat la Humanitas în 2015 (despre care Andrei Codrescu a scris că „face parte din familia lui Márquez și a lui Mark Twain“) și al volumului de poezie *Cealaltă inimă*, apărut în ediție de lux cu cinci gravuri originale semnate Ciprian Mureșan. A inițiat și dezvoltat proiectele muzicale *Shukar* și *Shukar Collective* și a contribuit ca producător delegat la realizarea unui album *world music* susținut de Peter Gabriel. E absolvent al Facultății de Film din cadrul UNATC București și lucrează ca scenarist și regizor de film (*Iagalo, Mousse au Chocolat, Two Lives*).

PAUL ȚANICUI

CONTRE-JOUR

0.

Tu te-ai dezmeticit prima, când din verandă am trecut la masă, de la masă în pat, și de-acolo fiecare în viața celuilalt cu furia a două ființe singure de prea mult timp. Ai spus atunci că oamenii sunt ca macaroanele: unele se lipesc, altele nu.

Pentru mine fusese una dintre acele zile când mergi în gol și golul îți țiuie în urechi a debusolare completă. Când aștepți o întâmplare, măcar un cuvânt potrivit care să-ți redea echilibrul obișnuit. O ruptură, un declic.

Și el a venit odată cu roata ta de rezervă.

— Te rog, ajută-mă, sunt într-o situație fără ieșire! Cineva mi-a tăiat roata și nu știu, habar nu am cum să schimb...

— Oamenii pot fi și ca bomboanele M&M's, am zis.

— Oamenii sunt ca spițele de bicicletă.

— Ca bicicletele în tandem.

— Ca morile de vânt fără Don Quijote.

— Ca urșii polari în viața lor albă.

— Ca ecranul TV.

— Când se dau știrile cu Andreea Esca. Oamenii sunt Andreea Esca.

— Ha, ha...

- Ce treaba are Andreea Esca?
- Are. Nu toată lumea vrea să fie ca ea?
- Eu nu vreau.
- OK. Cine crezi că ţi-a tăiat roata?
- Nu ştiu... Dobitocul din capul străzii, care tot zice că parchez pe locu' lu' fi-sa.
- Eu mă bucur c-a făcut-o.
- Şi eu.
- Oamenii pot fi buni de ceva şi când sunt răi.
- Asta e varză! ai spus.
- Apoi te-ai mirat cât de curat e la mine.
- E curat la tine.
- Eu nu fac curat. Şterg urme.
- Urmele cui?
- Ale mele, în principal.
- Ce vrea să zică asta?
- Nimic.
- Încă nu ştiu când eşti serios...
- Sunt serios.
- O zici aşa, să impresionezi.
- Vreau să trăiesc pe curat.
- Am să te ajut să trăieşti pe curat.
- Sunt sărac.
- Nici eu nu sunt bogată.
- Sunt scriitor.
- Am să te ajut să scriii.
- Cum?
- Am să-ţi pregătesc sandvişuri. Şi ceaiuri ştiu să fac.

- OK. Mută-te la mine.
- Am s-o fac. Mai încolo.
- Fă-o azi. Acum.
- O săptămână mai târziu, ţi-ai adus două rânduri de haine, periuţa de dinţi, câteva perechi de pantofi, laptopul şi o pungă de pâine sudeză cu cardamon.
- Mă simt ca-n vacanţă.
- Eşti în vacanţă.
- Viaţatoarevacanţă, asta e ID-ul meu.
- Şi al meu. Cu pâinea ce e?
- Îmi place cum miroase.
- Am mâncat în seara aia carne de vită cu legume la cuptor. Sosul l-am îngroşat cu pâinea de la tine pe post de pesmet şi ţi-a plăcut la nebunie.
- Îmi place să te văd gătind. Îmi plac mâinile tale.
- Mâini de bărbat.
- Mie-mi plac sănii tăi. Sâni de femeie.
- Hei! Am spus-o serios. Chiar ai mâini frumoase.
- Şi ochii... Sunt nebun după ei!
- Trebuie neapărat să-mi întorci complimentul?
- Spune doar mulțumesc.
- Mulțumesc. Sunt mai timid decât ai zice.
- N-aş zice.
- OK. Fă-mi o listă a lucrurilor care-ţi plac...
- E complicat. Pot să le zic pe-alea care nu-mi plac.
- E chiar mai bine...
- Stai să mă gândesc... Nu-mi plac aia care vorbesc la telefon în maşină... Aia care mănâncă floricele la film, la cinema... Care vorbesc tare... E complicat şi asta...
- Avem o grămadă de timp.

— Da... Åia care cumpără fructe și nu le mânâncă. Ha, ha... Si eu intru în categoria asta! Apropo, n-ai vrea s-o cunoști pe bunică-mea? Săptămâna asta aş vrea să-i fac o vizită, are aproape nouăzeci de ani. Mi-a cerut să-i duc un mango. N-a mâncat niciodată mango.

A fost primul lucru serios pe care ni l-am propus să-l facem împreună. Până atunci petrecuserăm trei sferturi de timp în pat și restul în curtea casei mele, tu imaginându-ți cum o să pui la punct o seră care să producă doar roșii cherry și baby morcovi.

Am lăsat orașul în urmă ca un vis care se pierde în primele secunde de după trezire. Mi se părea atât de frumos să te văd lângă mine, atât de liniștită, cu toate senzațiile alea care te fac să crezi că orice minune e posibilă.

Apoi s-a pornit ploaia. De condus prin pânza de apă, nici vorbă. În mașină nu se putea sta, răpăiala ploii pe acoperiș te scotea din minți. Am tras-o cât am putut în afara șoselei. Undeva în câmp se vedea un fel de hambar și-am alergat ținându-ne de mâină, chirăind ca apucații, până-n șura salvatoare.

Pământul rea-vân și mirosul de paie ne-au pus simțurile pe foc. De ne-ar fi văzut țăranii alergând goi în jurul hambarului, nu ne-ar fi luat cu furcile pe sus? Din fericire, n-au văzut. Nici asta, nici cum ne-am rostogolit printre baloți, doar din placerea de a ieși în câmp să ne spele ploaia. Nici cum am făcut pipi, pe rând, în găleata satului, după cum ne-am închipuit că ar trebui să fie. O găleată verde, de tablă, fără toartă, pe care era înscris numărul 402 cu vopsea albă. Mai întâi tu, cerându-mi

să te privesc *frontal*, când m-am întors cu fața spre ușă, mai mult din obișnuință decât de jenă, apoi eu, cu tine aburcată în spatele meu, nechezând drăcește, amândoi ușurați de povara eschivelor și a jumătăților de măsură – momentul hotărârii de-a nu mai avea nimic de ascuns. Nevoile noastre sunt și vor rămâne în aceeași găleată. Dragostea mea și-a ta, devenită lichidă, va lua forma oricărui vas în care va fi turnată, de-acum și pururea...

Călătoria noastră s-ar fi putut încheia aici și-am fi rămas la fel de fericiți. Dar imediat după ploaie am pornit din nou la drum. Încercam să-mi închipui cum va arăta bunica ta, ce ne vom spune.

— E aşa ca-n cărți, știe povești, ne va da sfaturi importante? Sincer, mă simt puțin ciudat...

— De ce? N-ai de ce. Îți faci prea multe probleme. Bunică-mea e foarte naturală, n-are niciun fel de fițe.

— Păi, știi și eu... Vii aşa, cu un bărbat în curtea ei, după trei ani...

— Și?

După ce am ieșit dintr-un defileu, în fața noastră s-a deschis un platou de-o frumusețe tulburătoare. Poate de la lumina filtrată prin nori, poate de la felul matematic în care erau așezate casele, căpițele de fân, munții din fundal, aerul, totul părea ca-ntr-o poveste, începeam să înțeleg de ce nu-mi spusesesi niciuna până atunci. Pentru că intraserăm în ea.

Ai avut dreptate. Bunica ta nu era din cărți, da' nici din lumea pe care o cunoșteam. Am ajuns, am coborât din mașină, ea era în fața porții, parcă ar fi știut exact când o să ajungem, ne-a făcut cu mâna. Stătea acolo,

în poartă, subțirică, în negru, gri și albastru. Voi v-ați pupat, mie mi-a întins mâna, eu m-am apăcat să i-o sărut, ea mi-a prins obrazul cu palma și m-a ridicat, zâmbind. Tu ai chicotit. Apoi și s-a făcut sete și eu am scos apă din fântână ca unul care scotea apă din fântână de când lumea. Îți-am șoptit *mango* și ai zis *Ah!*, l-am scos din poșetă și i-l-am dat. A fost rândul ei să se rușineze; l-am șters repede cu mâneca și l-am pus în buzunarul șorțului. Tu ai râs din nou și ai pupat-o pe obraz. Bunica ta ne-a invitat în casă. Ne-a spus că tocmai promise niște pește proaspăt de la un vecin pescar și ne-a așteptat să ni-l gătească. Păstrăv în foi de viță. (Cine ar fi zis?!) Am privit-o cum i-a preparat. Mai întâi i-a curățat de solzi. După asta i-a eviscerat, trei burți albe devenite trei guri surâzătoare aranjate frumos pe farfurie. A tăiat trei căței de usturoi, câte unul pentru fiecare peștișor. Le-a mai pus câte o foaie de dafin și boabe de piper. Apoi i-a înfășurat în frunzele de viță și i-a legat cu sfoară de cânepă. I-a uns cu ulei și i-a așezat în tigaie cu infinită grijă, parcă ar fi fost vii.

Am mâncat în curte, la o masă cu mușama chinezescă, pe care erau desenați cocori. Ne-am amuzat punându-le oasele în cioc, bătrâna ta a zis că după ce vom termina de mâncat își vor lua zborul.

Nu mai ștui care dintre noi a avut chef de cartofi copți. Am mers în bucătăria de vară să-ncingem cupitorul. Bunica ta ne-a adus vișinată în pahare de cristal, tu ai vrut în ciudăteniile alea de plastic care se aplatizează când apeși pe ele. Am râs, am băut și le-am făcut una cu masa. De multe ori.

Mai spre seară, ne-am așezat pe banca de la poartă să vedem cine mai trece pe drum. Bunica ta ținea în poală cartofii care încă scoteau aburi, iar noi i-am deschis ca pe niște cutiuțe magice.

Atunci a coborât prima oară liniștea în viața mea. Liniște pură, liniște simplă, ușoară ca aerul pe care-l respiram. Ai știut, căci ai simțit la fel. *Hei! Unde te-ai dus?* Ca să-ți arăt că *sunt acolo*, îți-am cerut mâna. Peste poala bunicii tale îți-am cerut-o.

Și tu ai spus *da*.

I.

Pe scările care coboară din Coulaincourt în Avenue Rachel, o doamnă încruntă de cărți verde despăduchează o pisică maro. Motanul miaună nervos de câte ori stăpâna lui îi trece prin blană un pieptăn confectionat, cel mai probabil, din propria ei perie de toaletă. Gesturile îi sunt imprecise, poate din teama de a nu răni animalul, poate din alte motive, pieptânul îi scapă printre degete, degete lungi și fragile cu unghiiile vopsite într-un roșu stins, ciobit pe margini. În cele din urmă, „fiara“ reușește să se elibereze, alunecă pe pavajul străzii, se redresează, apoi o zbughește în cimitir. Femeia se ridică bulversată, coboară scările și-ncepe să strige tângitor:

— *Olimp... Olimpus... Chéri... Pourquoi, pourquoi fais-tu cela à chaque fois?**

Eram deja de două zile în Paris și până acum evitase-ram destul de inspirat ce credeam că ne-ar putea încruntă sau răscoli simțurile setate pe „verde“, după vorba ta.

— Despurichează, se zice. Pisicile au purici, nu păduchi.

— Despurichește, atunci.

**Olimp... Olimpus... Dragule... De ce, de ce faci asta de fiecare dată?*

— Mai intrăm?

— Normal că intrăm! Nu vrei să vezi pe prietena ta, Dalida?

— Serios? Dalida e înmormântată aici?

— Ea și mulți alții. Brauner al nostru, Berlioz, cei trei muschetari, deși cred că tatăl lui Dumas fiul i-a scris, Degas, Picabia, Truffaut... Și, cu puțin noroc, poate dăm și de Olimp, Olimpus.

Dacă *Cimetière de Montmartre* ar avea acoperiș, ai zice că e un fel de bazar. Dacă n-ar avea morminte, ai zice că e un fel de muzeu în aer liber. Și dacă n-ar fi despre moarte, ai crede că e un oraș în miniatură.

— Fii atentă! Dacă te uiți în direcția asta, vezi numai case de oameni bogăți. Cu grădini în față, intrări impunătoare... Exact ca în viață.

— Cât de frumoasă e statuia asta...

— Kamienski. Erou în bătălia de la Magenta.

— Magenta? Asta nu e o culoare?

— Ba da. Așa a numit-o un chimist francez în 1859, când a fost lupta cu pricina...

— De unde știi tu?

— Dintre francezi și austrieci.

— Auzi?

— Iar Kamienski asta...

— N-ai vrea să facem sex?

— Aici? Acum?

— Îhî.

Mi s-a părut o alternativă bună la cât neant era în jur. Dacă ne-am fi ascuns într-una dintre capele, am fi putut rezolva chestiunea cât se poate de elegant.

— Dorința doamnei ar trebui îndeplinită, domnule...

Ha?! Lângă noi, răsărit de nicăieri, un omuleț într-un palton de culoarea bronzului statuii lui Kamienski. Poartă o pereche de pantaloni cu vîpușcă și bocanci fără șireturi. Într-o română cu accent:

— Permiteți-mi să mă prezint. Liló. Liló le Fou. Poet și îngrijitor de morminte. Provin dintr-o mamă româncă și un tată portughez, locuiesc în acest cimitir de douăzeci și doi de ani. Sunt încântat să vă cunosc și fericit să vă aud vorbind românește. E limba în care scriu poemele de suflet – așa se zice, nu?

Ne-a lăsat, cum altfel?, cu gura căscată.

— Sunt fericit, ultimul cuplu de români cu care am vorbit a fost acum, cred, șapte sau opt ani.

A trebuit să mă ciupesc de podul palmei ca să-mi dau seama dacă visez sau nu.

— Acum, că ne cunoaștem, dați-mi voie să vă fac un mic tur. Gratuit, firește... Am să vă arăt cele mai frumoase morminte și am să vă spun cele mai interesante și neobișnuite povești, pe care doar puțini le cunosc!

Ne-am trezit luați de braț și duși pe niște alei lăturalnice. Inimile ne băteau tare și la unison, călcam pe un pavaj moale, crucile și pietrele deveniseră translucide. Mă simteam ușor, și cred că și tu, nebunul de bronz dintre noi ne amplifică vibrațiile unuia către celălalt.

— Totul e muzică, dragii mei. Totul e muzică. Altfel cum s-ar explica această pleiadă de muzicieni prezenți aici? Offenbach, Berlioz, Maurice Jaubert, micuța Nadia Boulanger, Delibes, Michel Berger, Victor Massé, Charles Lamoureux... și, desigur, marele